

TİCARİ ŞİRKETLERİN YAPI DEĞİŞİKLİĞİ SONUCUNDA İŞ İLİŞKİSİNİN GEÇMESİ: “TEMİNAT TALEP ETME HAKKI” VE “MÜTESELSİL SORUMLULUK”

* **Recep ÇAKRAK**

ÖZ

Bu çalışmada 6012 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda düzenlenen ve işçiler açısından önemli hukuki sonuçlar doğuran birleşme, bölünme ve tür değiştirme yolu ile işyerinin devrinin işçilere ve iş sözleşmelerine etkisi

kapsamında işçilere tanınan teminat talep hakkı ve müteselsil sorumluluk konuları incelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İşçi, İşveren, İş Sözleşmesi, Müteselsil Sorumluluk, Teminat Talep Etme Hakkı

* **Arş.Gör.** / Sakarya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usul ve İcra-İflas Hukuku Anabilim Dalı / recep-cakrak@hotmail.com

KARATAHTA İş Yazıları Dergisi
Sayı: 9/ Aralık 2017 (s:107-124)

TRANSFER OF BUSINESS RELATIONSHIP OF STRUCTURAL CHANGES IN COMMERCIAL COMPANIES: "THE RIGHT TO DEMAND A GUARENTEE" AND "JOINT LIABILITY"

ABSTRACT

In this study, the effects of transferring the operating rights through split, merger and operation type change, which take place in the Turkish Commercial Act (Code No.6102), on workers and labour acts will be discussed. In this

context, "collateral right to demand" and "mutual responsibility" issues will be examined.

Keywords: Worker, Employer, Employment Contract, Joint Liability, the Right to Demand a Guarantee.

GİRİŞ

Ticari şirketlerin birleşme, bölünme ve tür değiştirme şeklinde yapı değişikliğine uğramasına bağlı olarak, devreden şirket bünyesinde 4857 sayılı İş Kanunu çerçevesinde çalışan işçilere kanun koyucu tarafından bir takım imkânlar getirilmiştir. Şirket çalışanlarının, iş sözleşmelerinin yeni işverene geçişi kapsamında, işçilere itiraz hakkı ve teminat talep etme hakkı tanınmıştır. Yine şirket çalışanlarının, devreden şirket işvereninden olan alacaklarından, devralan şirket işverenin mütteselsil sorumluluğunun gündeme geleceği düzenleme altına alınmıştır.

Çalışmamızda, yapı değişikliğine uğrayan şirket çalışanlarına sağlanan teminat talep etme hakkı ve işçi alacakları dolayısıyla, devreden şirket ile devralan şirket işverenlerinin mütteselsil sorumluluğu konuları ele alınacaktır. Yapı değişikliğine bağlı olarak iş sözleşmesinin yeni işverene geçişi kapsamında işçiye tanınan itiraz hakkı, farklı bir çalışmamızın konusunu teşkil etmesi dolayısıyla, bu çalışmamızın konusunu oluşturmamaktadır.

A. TEMİNAT TALEP ETME HAKKI

TTK. m.178/5'te, "*İşçiler muaccel olan ve birinci fıkrada öngörüldüğü şekilde muaccel olacak alacaklarının teminat altına alınmasını isteyebilirler.*" demek suretiyle, itiraz

eden işçinin, alacaklarına karşılık teminat talep etme haklarını düzenlemiştir. Teminat talep etme hakkının, İşK. m.6'da bir karşılığı yoktur.¹ Bu bağlamda, işyerleri devredilen işçilere İşK. m.6'da böyle bir hak tanınmamışken, TTK. m.178/5'te teminat talep etme hakkının tanınmasının, işçinin korunması adına önemli bir düzenleme olduğu ileri sürülebilmektedir.

TTK. m.178/5'te birinci fıkraya yollama yapılmıştır ancak görüldüğü üzere, TTK. m.178/1'de alacakların muacceliyeti ile ilgili herhangi bir düzenlemeye rastlanılmamaktadır. Dolayısıyla, söz konusu yollamayı kanun koyucunun sehven yaptığından bahisle, aslında mütteselsil sorumluluğun kapsamına girecek alacakları düzenleyen TTK m.178/3'e yapılması gerektiği doktrinde ileri sürülmüştür.² Yine bu hususta, TTK. m.178/5'te yer alan yollamanın TTK. m.178/3'e yapıl-

1- EKMEKÇİ, Ömer, "*Şirketin Bölünmesi, Birleşmesi ve Tür Değiştirmesinin İş İlişkilerine Etkisi İş Kanunu- Türk Borçlar Kanunu- Türk Ticaret Kanunu Çelişkisi*", Sicil İş Hukuku Dergisi, Y.2011, S.24, s.154-159, s.157; ÖZKARACA, "*6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Şirketlerin Birleşmesi Bölünmesi ve Tür Değiştirmesinin İş Hukukuna Etkileri*" (Yapı Değişiklikleri), İş Hukukunda Güncel Sorunlar (2), Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Seminer-25 Mayıs 2012, İstanbul 2012, s.103-172, s.163; ZİNCİRLİOĞLU, Candan, "*İşyerinin Devrinde Türk Ticaret Kanunu ile İş Kanunu Hükümlerinin İş İlişkilerine Etkisi*", Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y.2014, S.114, s.11-48, s.38. ALP, Mustafa, Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Bölünme, Birleşme ve Tür Değiştirmenin İş İlişkilerine Etkisi (TTK 178; 158; 190), Çalışma ve Toplum, Ekonomi ve Hukuk Dergisi, 2012/1, S.32, s.71, 73; MOLLAMAHMUTOĞLU, Hamdi / ASTARLI, Muhittin, İş Hukuku, 5.Baskı, Ankara 2012, s.253.

2- EKMEKÇİ, s.157; ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.163.

ması gerektiği yönündeki görüşe,³ mehz kanunda yer alan düzenlemeler benzer doğrultuda ışık tutmaktadır.⁴

TTK. m.178/5 düzenlemesinde genel bir üslup kullanılmıştır ancak teminatın türü, teminatın nasıl ve kimden talep edileceği hususlarına değinilmemiştir. Çalışmamızda bu kapsamda bir inceleme yapılacaktır.

1. Uygulama Alanı

Ticari şirketlerin birleşme ve bölünme şeklinde yapı değişikliğine bağlı olarak, işverenin değişmesi sonucunda TTK. m.178/5 uygulanabilecektir.

Ticari şirketin tür değiştirmesinde bir işveren değişikliği söz konusu olmadığından bahisle, TTK. m.178/5'in burada uygulanamayacağı düşünülebilir.⁵ Ancak TTK. m.190'da, m.178'e yollama yapılırken "*iş sözleşmesinden doğan borçlar hakkında*" m.178'in uygulanacağı ifade edilmiştir. Bu bağlamda teminatın, iş sözleşmesinden doğan borçlar için verileceği göz önünde bulundurulduğunda, tür değiştirmede de işçilerin teminat talebinde bulunabilmeleri mümkündür.⁶ Ancak aksi yönde bir görüşün mevcut olduğunu da belirtmek gerekir.⁷

3- EKMEKÇİ, s.157.

4- Daha ayrıntılı bilgi için bkz. ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.163.

5- Daha ayrıntılı bilgi için bkz. ÇOŞTAN, Hülya, Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme Kararları, Ankara 2013, s.46-49.

6- ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.164.

7- Daha ayrıntılı bilgi için bkz. ÇOŞTAN, s.46-49.

2. Teminat Talep Edebilecek İşçiler

Teminat talep edebilecek işçiler bakımında doktrinde farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bir görüşe göre; TTK. m.178'in iş sözleşmelerinin devri ve sonuçları düzenlendiğini, bu açıdan teminat talep hakkının sadece devrolunan yahut tür değiştiren şirketin işçilerine tanınması gerektiği savunulmaktadır.⁸

Aksi bir görüş, genel olarak birleşmede teminat istemlerini düzenleyen TTK. m.157'de "*birleşmeye katılan şirketlerin alacaklıları*", bölünmeyi konu alan TTK. m.174'te "*bölünmeye katılan şirketlerin alacaklıları*", TTK m.178/5'te ise "*işçiler*"e teminat hakkı tanınmasına dikkat çekmektedir.⁹ Bu görüşe göre, birleşmeye katılan şirketlerde devreden veya devralan olarak ayırım yapılmadığına göre, teminat hakkının da tüm işçilere tanınması gerekir.¹⁰

TTK. m.157, m.174 ve m.175 hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, teminat talep hakkı bağlamında, alacaklılar arasında bir ayırma gidilmediği görülmektedir. Kanaatimizce, teminat talep edebilme hakkının yapı değişikliğine

8- SENYEN KAPLAN, E. Tuncay, "*İşyeri Devrinin, Türk Ticaret Kanunu m.178 ve İş Kanunu m.6 Hükümleri Çerçevesinde İş İlişkilerine Etkisi*", Sicil İş Hukuku Dergisi, Y.2013, S.29, s.24-39, s.30; TEKİNALP, Ünal, "*Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Sosyal Plan*", İş Dünyası ve Hukuk, Prof. Dr. Tankut Centel'e Armağan, İstanbul 2011, s.1090; ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.165

9- ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.165.

10- ÇOŞTAN, s.127-128; ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.166.

uğrayan şirketin tüm çalışanlarına ayırım yapılmaksızın tanınması gerekmektedir. Dolayısıyla, TTK. m.178/5'te bahsi geçen işçiler, yapı değişikliğine uğrayan şirkette çalışan tüm işçilerdir.

3. Talep Usulü

TTK. m.178/5 hükmü teminat talep hakkını düzenlemektedir. Ancak, teminat talebinde nasıl bulunulacağına ilişkin esaslar düzenlemede belirtilmemiştir. Bu kapsamda doğabilecek belirsizliklerin önüne geçmek için, ileri sürülen doktrindeki bir görüşe göre; teminat talep usulü hususundaki bu boşluğun, ticari şirketlerin birleşmesi ve tür değiştirmesinde TTK. m.157 ile, bölünmesinde TTK. m.174 ile doldurulabileceği ileri sürülmektedir.¹¹

a. İlan

Birleşmede; TTK. m.157'ye göre teminat talebi, birleşmenin hukuken geçerlilik kazanmasından, yani birleşmenin TTK. m.153 uyarınca ticaret siciline tescilinden itibaren 3 ay içerisinde yapılması gerekir. Teminat altına alma yükümlülüğü devralan şirkettedir. Birleşmeye katılan şirketlerin, alacaklılarına, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde yedişer gün arayla, 3 defa yapacakları ilanla, teminat haklarını bil-

dirmeleri gerekir (TTK. m.157/2).¹² Bahsi geçen ilan yükümlülüğünün istinası, TTK. m.157/2'nin ikinci cümlesinde düzenlenmişti.¹³ Ancak 5335 sayılı Kanununun 12. maddesi ile TTK. m.157/2'de yer alan işlem denetçisine, birleşmeye katılan şirketlerin serbest malvarlıklarının, ödenmesine yetmeyeceği bilinen bir alacakları bulunmadığı veya böyle bir alacak istemi beklenmediği hususu doğrulandığı takdirde, ilan yükümlülüğünün ortadan kalkacağına ilişkin düzenleme yürürlükten kaldırılmıştır. Dolayısıyla, düzenlemenin değişiklik neticesinde ortaya çıkan son hali kapsamında, birleşmeye katılan alacaklılar her hâlükârda söz konusu ilanı yerine getirmekle yükümlüdürler.

Bölünmede; TTK. m.174'e göre, bölünmeye katılan şirketlerin alacaklıları, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde, yedişer gün aralık-

12- PULAŞLI, Hasan, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Yeni Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Ankara 2012, s.127. PULAŞLI, bu kapsamda ilgili alacaklıların, alacaklı oldukları şirketleri kolaylıkla tanıyabilmeleri açısından ilanda, ticaret siciline tescille sona eren şirketlerde dahil, birleşmeye katılan bütün şirketlerin yer almasının yerinde olduğunu ifade etmiştir. (PULAŞLI, s.127 vd.).

13- 6335 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi ile ikinci fıkra değiştirilmiştir. İkinci fıkranın değişiklikten önceki hali için bkz. "Birleşmeye katılan şirketler; alacaklılarına, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde, tirajı ellibinin üstünde olan yurt düzeyinde dağıtımı yapılan üç gazetede yedişer gün aralıklarla üç defa yapacakları ilanla ve ayrıca internet sitelerine konulacak ilânla haklarını bildirirler. İşlem denetçisi, birleşmeye katılan şirketlerin serbest malvarlıklarının, ödenmesine yetmeyeceği bilinen bir alacakları bulunmadığı veya böyle bir alacak istemi beklenmediği doğruladığı takdirde ilan yükümlülüğü ortadan kalkar."

11- ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.167. Daha ayrıntılı bilgi için bkz. GÜNDOĞDU, Gökmen/KAPLAN, Hasan Ali, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Bölünmenin İş İlişkisine Etkisi, Prof. Dr. Tankut CENTEL'e Armağan, İstanbul 2011, s.1022.

larla üç defa yapılacak ilanla¹⁴ ve sermaye şirketlerinde ayrıca internet sitesine de konulacak ilanla, alacaklarını bildirmeye ve teminat verilmesi için istemde bulunmaya çağırılırlar. Bu ilanların yayımı tarihinden itibaren üç ay¹⁵ içinde, istemde bulunan alacaklıların alacakları, bölünmeye katılan şirketlerce teminat altına alınmak zorundadır (TTK. m.175/I).

b. Teminat Altına Alma Yükümlülüğünü Ortadan Kaldıran Haller

Birleşmede, teminat altına alma yükümlülüğünün istisnası TTK. m.157/3'te düzenlenmişti.¹⁶ Ancak 6335 sayılı Kanununun 12. maddesi ile söz konusu istisna yürürlükten kaldırılmıştır. Bu bağlamda, TTK'daki birleşmeye ilişkin hükümler neticesinde, devralan şirket, herhangi ayrık bir durum söz konusu olmaksızın, teminat verme yükümlülüğü altındadır.

Bölünme ile alacaklıların alacaklarının tehlikeye düşmediğinin ispatı hâlinde, teminat altına alma yükümlülüğü ortadan kalkar (TTK.

m.175/II). Bu kapsamda, alacaklıların alacaklarının tehlikeye düşmediğinin ispatı, bir işlem denetçisinin raporuna tabi tutuluyordu. Ancak 6335 sayılı Kanununun 41. maddesi ile getirilen değişiklik sonucunda "*bir işlem denetçisinin raporuyla*" ibaresi düzenleme metninden çıkarılmıştır.

Teminat altına alma yükümlülüğü kapsamında, birleşme ve bölünme kurumları yükümlülüğü ortadan kaldıran haller bakımından farklılık arz etmektedirler. Zira, 6335 sayılı Kanun değişikliğinden önce teminat altına alma yükümlülüğüne ilişkin istisnai hükümler hem birleşme hem de bölünme kurumları açısından ayrı ayrı düzenlenmişti. Ancak, 6335 sayılı Kanun çerçevesinde gerçekleştirilen değişiklik neticesinde, birleşme kapsamında teminat altına alma yükümlülüğünün istisnası ortadan kaldırılmıştır.

Birleşmede kurumunda, alacaklıların zarara uğramayacaklarının anlaşılması halinde, yükümlü şirket teminat göstermek yerine borcu ödeyebilmektedir (TTK. m.157/4). Yine benzer şekilde, bölünme kurumunda da alacaklıların zarara uğramayacaklarının anlaşılması hâlinde, şirket, teminat göstermek yerine borcu ödeyebilmektedir (TTK m.175/III).

TTK. m.175 hükmünü irdelediğimizde, mevcut düzenleme şirketlerin

14- Bölünmede ilan yükümlülüğünün istisnası mevcut değildir. Dolayısıyla herhâlükârda belirtilen ilanın yapılması *gerekir* (COŞTAN, s.204-205.).

15- Söz konusu süre Adalet Komisyonu değişikliğinden önce iki ay olarak düzenlenmişti. Ancak sürenin kısa olduğu gerekçesiyle üç aya çıkarılmıştır (ÖZKARACA, s.169).

16- 6335 sayılı Kanun'un 12'inci maddesi ile üçüncü fıkra yürürlükten kaldırılmıştır. Üçüncü fıkranın yürürlükten kaldırılmadan önceki hali için bkz. "*Devralan şirket alacağı birleşme dolayısıyla tehlikeye düşmediğini bir işlem denetçisi raporuyla ispat ederse, teminat verme yükümlülüğü ortadan kalkar.*"

bölünmesi bağlamında, alacakların teminat altına alınmasına büyük önem vermiştir. Zira bölünme ile bölünen şirket ortadan kalkmakta veya malvarlığı azalmaktadır. Bu durum bölünen şirketin alacaklılarının korunmasını daha hayati kılmaktadır. Hatta bölünme kararı ancak istenen teminatlar sağlandıktan sonra alınabilmektedir (TTK m.173/1). Diğer bir ifade ile, istenen teminatın verilmemesi, bölünme sürecini sekteye uğratabilmektedir.¹⁷ Bu yönüyle bölünme, birleşmeden ayrılmaktadır. Zira birleşmenin gerçekleşebilmesi için, birleşmeden önce teminat gösterme yükümlülüğü bulunmamaktadır.¹⁸ Yine teminatın talep edileceği şirket bakımından, birleşme ve bölünme açısından farklılık söz konusudur. Zira bölünmede teminat bölünme kararı öncesi gösterilmek zorunda olduğundan, teminat talebinin bölünme öncesinde borçlu olan şirkete yöneltilmesi ve bu şirket tarafından teminatı verilmesi gerekir.¹⁹

4. Teminatın Türü

6012 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda ticaret şirketlerinin yapı değişikliklerinde karşılaşılan teminat taleplerinin nasıl karşılanacağına ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu kapsamda doktrin, teminatın aynı veya şahsi olabileceği ileri sürülmüştür. Ayrıca taşınır veya

taşınmazlar üzerindeki rehin haklarının, üçüncü kişilere ait malvarlıkları üzerindeki aynı teminatların, ödeme gücü olan üçüncü kişilerin garanti veya kefaletlerinin teminat olarak gösterilebileceği kabul edilmektedir.²⁰

5. Teminat Yükümlülüğünün İhlal Edilmesi

Teminat gösterme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi halinde ne olacağı hususu belirsizlik arz etmektedir. Bu kapsamda doktrinde, alacaklının icra veya dava yoluna başvurabileceği ifade edilmiştir. Ancak bunun doğrudan bir zarara yol açmayacağı için tazminat davası açılmayacağı da ileri sürülmüştür. Ayrıca, TTK. m.157'ye aykırılık dolayısıyla birleşmenin iptal edilemeyeceği vurgulanmaktadır.²¹ Bölünmenin söz konusu olduğu hallerde, teminat yükümlülüğünün yerine getirilmemesi durumunda ise, teminat gösterme bir ön şart olduğu için, şirketin bölünmesine engel olmaktadır.

B. MÜTESELSİL SORUMLULUK

I- Devreden Şirket İşvereni ile Devralan Şirket İşvereni Arasındaki Sorumluluk

Türk Ticaret Kanunu'nda devreden işveren ile devralan işverenin, işçinin bölünmeden önce vadesi gelen alacakları ile hizmet sözleş-

17- TTK m.173 Gerekçesi.

18- PULAŞLI, s.126-127, s.183; COŞTAN, s.127.

19- COŞTAN, s.207-208.

20- COŞTAN, s.207-208.

21- COŞTAN, s.156.

mesinin normal olarak sona ereceği veya işçinin itirazı sebebiyle sona erdiği tarihe kadar geçen sürede vadesi dolacak olan alacaklarından müteselsilen sorumlu olacağı düzenlemiştir (TTK. m.178/3).²² Zira devralan şirket işvereni, iş sözleşmesini bir bütün olarak, bütün hak ve borçlarıyla birlikte devralmaktadır (TTK m.178/1). İş ilişkilerinin devralan şirkete geçişi hususu, TTK. m.178/3'te düzenlenen müteselsil sorumluluk ile güçlendirilmiştir.

Müteselsil sorumluluğun getirilmesindeki amaç, işçiyi ekonomik açıdan işverene karşı korumaktır. Devralanın, devredenle yapacağı borçları üstlenmeyeceğine ilişkin sözleşme geçersiz olup, müteselsil sorumluluk geçerliliğini korur. Zira TTK. m.178/3 nispi emredici bir hükümdür.²³

1. Uygulama Alanı

TTK. m.178/3'teki müteselsil sorumluluğun şirketlerin birleşme, bölünme ve tür değiştirme şeklindeki yapı değişikliği hallerinden hangilerinde uygulanabileceğinin tespiti hususu önem arz etmektedir.

Birleşme kurumu açısından bir tespit yaptığımızda, ticari şir-

ketlerin gerek devralma şeklinde gerekse de yeni kuruluş şeklinde birleşmesi halinde, devrolunan şirket veya şirketlerin tüzel kişilikleri sona ereceğinden²⁴ (TTK. m.152/3), müteselsil sorumluluğun uygulanması mümkün olmayacaktır (İŞK. m.6/4). Zira, birleşme ile tüzel kişilik, devrolunan şirket açısından, tüm hukuki sonuçları itibarıyla son bulmaktadır. Ayrıca, söz konusu birleşme ile devrolunan şirkete ait tüm hak ve borçlar, devralan şirkete geçmektedir. Devrolan şirketin alacaklıları, birleşmenin gerçekleşmesi ile birlikte, sadece devralan şirkete başvurabilecektir.²⁵

Tür değiştirme kurumu açısından bir tespit yaptığımızda, ticari şirketlerin tür değiştirmesi halinde, ortaya çıkan yeni şirket eskisinin devamı olduğundan, bir başka deyişle, tek bir hukuki kişiliğin sadece elbisesinin değiştiğinden bahsedilebileceğinden, müteselsil sorumluluğun uygulanması mümkün değildir (İŞK. m.6/4).²⁶

Bölünme kurumu açısından bir tespit yaparken, ticari şirketlerin bölünmesini, tam bölünme ve kısmi bölünme şeklinde ayrı ayrı değerlendirmek gerekir. Tam bölünmede, bölünen şirketin tüzel kişiliği, ticari şirketlerin birleşmesine benzer şekilde ortadan kalktığı için²⁷ (TTK.

22- STREIFF, U./VON KAENEL, A., Arbeitsvertrag, Praxiskommentar zu Art. 319-362 Or, 6.Auflage, Zürich/Basel/Genf, 2005, OR 333, N12 (Aktaran, ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.147); KRADOLFER, D. A., Der Betriebsübergang - Auswirkungen auf das Individualarbeits-verhältnis, Zürich 2008, s.105-106 (Aktaran, ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.147); ALP, s.68-69; ALBAYRAK ZİNCİRLİOĞLU, s.35.

23- SENYEN KAPLAN, s.28.

24- MOLLAMAHMUTOĞLU/ASTARLI, s.251-252; EKMEKÇİ, s.155; ALBAYRAK ZİNCİRLİOĞLU, s.35.

25- ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.147.

26- ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.148

27- MOLLAMAHMUTOĞLU/ASTARLI, s.251-252; EKMEKÇİ, s.155.

m.179/3), müteselsil sorumluluğun uygulanması mümkün değildir. Ancak, kısmi bölünmede, bölünen şirketin bir kısmı bölünüp bir başka şirkete devrolunduğu halde, diğer bir kısmı devrolunan şirkette kalmaktadır. Dolayısıyla, devrolunan şirketin tüzel kişiliği varlığını korumaktadır. O halde, müteselsil sorumluluğun söz konusu olabileceği tek durum ticari şirketlerin kısmi bölünmesidir.²⁸

2. Kapsamı

İşK. m.6 hükmü, işyeri devri dolayısıyla devreden işverenin müteselsil sorumluluğunun kapsamını, devirden önce doğmuş ve muaccel hale gelmiş borçlarla sınırlamıştır. Bu düzenleme gereğince, işyeri devrinden sonra doğan veya muaccel hale gelen borçlardan devreden işveren sorumlu tutulamayacaktır.²⁹

TTK. m.178/3 hükmü, İşK. m.6'ya nazaran devreden işverenin sorumluluğunu genişletmiştir. Zira, TTK. m.178'de düzenleme altına alınan müteselsil sorumluluğun kapsamını tespit ettiğimizde, işçiyi koruyan bir düzenleme olduğunu görülebiliyoruz. Bu kapsamı şu şekilde sıralayabiliriz:

■ Bölünmeden evvel muaccel olmuş alacaklar.

■ Hizmet sözleşmesinin normal olarak sona ereceği tarihe kadar geçen sürede muaccel olacak alacaklar.

■ İşçinin itirazı sebebiyle sona erdiği tarihe kadar geçen sürede muaccel olacak alacaklar.

Müteselsil sorumluluğun kapsamı bakımından değerlendirmede bulunurken, şirket çalışanlarının iş sözleşmelerini, belirli süreli ve belirsiz süreli olarak ayrı ayrı değerlendirmek yerinde olacaktır. Belirli süreli sözleşmelerde; eski işverenin sorumluluğu, sürenin sonuna kadar doğan borçlar kapsamındadır. Belirsiz süreli sözleşmelerde ise; eski işverenin sorumluluğu, devirden itibaren işleyecek olan kanuni veya akdi³⁰ fesih bildirim süresinin sonuna kadar muaccel olan borçlar kapsamındadır.³¹

İşçinin yapı değişikliğine itirazda bulunması durumunda, TTK m.178/2 uyarınca, işçinin iş sözleşmesi *fesih bildirim süresi* sonunda sona ereceğinden, sözleşmenin belirli veya belirsiz süreli olmasının bir önemi olmaksızın, kanuni fesih bildirim süreleri dikkate alınacaktır.³² Dolayısıyla, bu süre içinde muaccel hale gelecek borçlardan, devreden işveren ile devralan işveren müteselsilen sorumlu olacaktır.

Müteselsil sorumluluğun kapsamı bakımından, İşK. m.6/3

28- ALP, s.68; ASTARLI, s.99; ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.147-148; SENYEN KAPLAN, s.29; TEKİNALP, s.1091; MOLLAMAHMUTOĞLU/ASTARLI, s.251-252; EKMEKÇİ, s.158; KRODOLFER, s.271.

29- ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.150.

30- ALP, s.70.

31- ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.150.

32- ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.150.

hükümünü incelemek yerinde olacaktır. İşK. m.6/3'e kıyasla, TTK. m.178/3'ün müteselsil sorumluluğun kapsamını genişlettiği görülmektedir. İşK. m.6/3'te, devreden sadece devirden önce doğmuş ve devir anında vadesi gelmiş olan borçlardan müteselsil sorumlu olacağı düzenleme altına alınmıştır. Dolayısıyla, devreden işveren, devir tarihinden sonra doğmuş ve/veya muaccel olmuş işçilik alacaklarından sorumlu olmayacaktır.³³ Ancak TTK. m.178/3 hükmü gereğince; devrolunan şirket işvereni, devirden önce vadesi gelmiş olan borçlardan sorumluluğuna ilave olarak, "*hizmet sözleşmesinin normal olarak sona ereceği sürede*" veya "*işçinin itirazı sebebiyle sona erdiği tarihe kadar geçen sürede*" vadesi gelecek alacaklardan, devralan şirket işvereni ile müteselsil sorumludur. Diğer bir ifade ile devreden işveren, devir tarihinden sonra vadesi gelecek işçilik alacaklarından devralan işverenle birlikte sorumludur. Özellikle dönemsel ikramiyeler ve dönem sonunda ödenen primler bakımından bu sorumluluk önem taşımaktadır. Örneğin, işçiye yıl içindeki verimi karşılığı, yıl sonunda ödenen prim veya ikramiye, yıl sonu gelip muaccel olduğunda,

işyeri devredilmiş fakat iş sözleşmesinin normal sona erme süresi henüz dolmamışsa, bu tutardan devreden şirket müteselsilen sorumlu olacaktır. Buna karşılık, normal sona erme süresi içinde muaccel olmayıp daha sonra muaccel olan bir alacak, kendi döneminde doğmuş olursa devreden işverenin müteselsil sorumluluğunun olduğu savunulmaktadır.³⁴

3. Süresi

Müteselsil sorumluluk, şirketin kısmi bölünme şeklinde yapı değişikliğine uğramasında gündeme gelmektedir. Bu kapsamda devreden işverenin sorumluluğu İşK. m.6/3'te devir tarihinden itibaren iki yıla sınırlı olarak düzenlenmiştir. TTK. m.178/3'te İşK. m.6/3'ten farklı olarak, müteselsil sorumluluk bakımından süreye ilişkin bir düzenlemeye rastlanılmamaktadır.³⁵ TTK. m.178/3'te devreden şirket işverenin sorumluluğuna ilişkin bir süre sınırı getirilmemiştir. Devreden işverenin müteselsil sorumluluğu bakımından, söz konusu işçi alacakları için devralan işverene başvuru süresinin dikkate alınarak, süre tayin edilebileceği ifade edilmiştir.³⁶

Kanaatimizce, işçinin iş sözleşmesinin İşK. m.6/3'te belirtilen iki yıllık müteselsil sorumluluk süresi sonrasında bittiğini düşündüğü-

33- ÇELİK, Nuri, İş Hukuku Dersleri, 25. Baskı, İstanbul 2012, s.63-64; MOLLAMAHMUTOĞLU/ASTARLI, 238; SÜZEK, Sarper, İş Hukuku, 9.Baskı, İstanbul 2013, s.185; AKYİĞİT, Ercan, İş Kanunu Şerhi, C.1, 2. Baskı, Ankara 2006, s.311; ALP, s.69; ÖZKARACA, Özkaraca, İşyeri Devrinin İş Sözleşmelerine Etkisi ve İşverenlerin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2008 (İşyeri Devri), s.350-351.

34- ALP, s.69.

35- ALP, s.70.

36- ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.155; ÖZKARACA, İşyeri Devri, s.350.

müzde, işçilik alacakları itibarıyla (prim, ikramiye vs.) devreden işverenin sorumluluğu daralmaktadır. Zira söz konusu işçilik alacaklarının, devreden işverenin emir ve talimatı altında doğduğu hususu göz ardı edilmemelidir. Ayrıca, devreden işverenin müteselsil sorumluluk süresini tayin ederken, İşK. m.6/3'te ifade edilen iki yıllık süreyi dikkate almak, işçi lehine yorum ilkesine aykırılık teşkil edecektir. Dolayısıyla, devreden işverenin müteselsil sorumluluk süresi, devralan işverenin işçilik alacakları bakımından sorumluluk süresi ile aynıdır. Bu süre içinde işçi, devralan işveren ile birlikte devreden işvereni sorumlu tutabilecektir.

II- Devreden Şirket Ortakları Arasındaki Sorumluluk

İşçiler açısından devreden şirket ortaklarının kişisel sorumluluğuna ilişkin, TTK. m.178/6 hükmünde temel bir düzenleme niteliğindedir. Söz konusu düzenleme şirketin bölünmesine ilişkin düzenlemeler arasında yer almasına karşın, birleşme ve tür değiştirme kurumları açısından da değerlendirilecektir. TTK. m.178/6 hükmü gereği, devreden şirketin bölünmeden önce şirket borçlarından dolayı sorumlu olan ortakları, hizmet sözleşmesinden doğan ve devir anına kadar muaccel olan borçlar ile hizmet sözleşmesi normal olarak sona ermiş

olsaydı muaccel olacak borçlar veya işçinin itirazı sebebiyle hizmet sözleşmesinin sona erdiği ana kadar doğacak olan borçlardan müteselsilen sorumlu olmaya devam ederler.

1. Uygulama Alanı

İşçiler açısından devreden şirket ortaklarının müteselsil sorumluluğu hususunu, ticari şirketlerin birleşmesi, bölünmesi ve tür değiştirmesi bakımından ayrı ayrı değerlendirmek gerekir.

Bölünme kurumu açısından bir tespit yaptığımızda, öncelikle, TTK. m.178/6 hükmü, işçiler açısından devreden şirket ortaklarının müteselsil sorumluluğunu konu alan bir düzenlemedir. Bu bağlamda, devreden şirket ortaklarının müteselsil sorumluluğu kapsamında temel düzenleme niteliğindedir. Dolayısıyla, bölünmeye ilişkin yasal düzenleme, kanunun yollamasıyla birlikte, birleşme ve tür değiştirme kurumları bakımından da işlerlik kazanmaktadır.

Birleşme kurumu açısından bir tespit yaptığımızda, "*Ortakların Kişisel Sorumlulukları ve İş İlişkilerinin Geçmesi*" başlıklı TTK. m.158/4 hükmünün, TTK. m.178'e yollama yapmasıyla, devreden şirket ortaklarının müteselsil sorumluluğunu düzenleyen TTK. m.178/6 hükmü ticari şirketlerin birleşmelerinde geçerli olacaktır.

Tür değiştirme kurumu açısın-

dan bir tespit yaptığımızda, TTK. m.190 hükmünün, TTK. m.158 ve m.178'e yollama yapmasıyla, devreden şirket ortaklarının müteselsil sorumluluğunu düzenleyen TTK. m.178/6 hükmü ticari şirketlerin tür değiştirmelerinde geçerli olacaktır. Bu kapsamda, iki farklı yoldan TTK. m.178/6 hükmüne ulaşılabilmektedir. Bunlardan birincisi, ortakların sorumluluğu ile ilgili TTK. m.190'ın m.158'e yollama yapması, TTK. m.158'in de m.178'e yollama yapması dolayısıyla, tür değiştirmede TTK. m.178/6 hükmünün uygulanacağı sonucuna varılmaktadır. İkinci olarak, TTK. m.190 hükmünün iş sözleşmelerinden doğan borçlar hakkında TTK. m.178'e doğrudan yollama yapmasıyla ulaşılabilmektedir.

2. Kapsamı

Devreden şirket ortaklarının şirket borçları dolayısıyla müteselsil sorumluluğunu düzenleyen TTK m.178/6 hükmü ile işçiler için geniş kapsamlı bir koruma getirilmiştir. Düzenleme ile;

- Hizmet sözleşmesinden doğan ve intikal gününe kadar muaccel olan borçlar,
- Hizmet sözleşmesi normal olarak sona ermiş olsaydı muaccel hâle gelecek olan borçlar,
- İşçinin itirazı sebebiyle hizmet sözleşmesinin sona erdiği ana kadar doğacak olan borçlar,

devreden şirket ortaklarının sorumluluğu kapsamına dahil edilmiştir.

TTK. m.178/6 hükmünü irdelediğimizde, düzenleme ile ortakların kişisel sorumluluğunun kapsamı bakımından, borcun birleşme kararının ilânından önce doğmuş olması veya borçları doğuran sebeplerin bu tarihten önce oluşmuş olması gibi bir şartın aranmadığını görmekteyiz.

Yine devren şirket ortaklarının sorumluluğu kapsamında, işçinin iş sözleşmesinin yeni işverene geçişine itiraz etmesi durumunu TTK. m.178/6 hükmü, TTK. m.178/3 hükmüne nazaran daha geniş kapsamlı bir düzenleme içerdiğini saptamaktayız.³⁷ Zira TTK. m.178/3'te "muaccel olma" esas alınmışken; TTK. m.178/6'da işçinin itirazı durumunda, iş sözleşmesinin sona erdiği tarihe kadar doğacak olan borçlardan söz edilmiştir. TTK m.178/6'nın ifade tarzı karşısında, ortakların kişisel sorumluluğunun devirden sonra doğmakla birlikte sözleşmenin sona ermesine kadar geçen süre içindeki, muaccel olmayan borçları da kapsadığı sonucuna varılabilmektedir.³⁸

Değinilmesi gereken istisnai bir durum, tür değişme kurumu açısından geçerlilik kazanmaktadır. Zira tür değiştirmede bir işveren değişikliği ve buna bağlı olarak işçinin

37- STREIFF/von KAENEL, ORR 333, N.16.

38- ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.159.

itiraz hakkı bulunmadığından, "iş-
çinin itirazı sebebiyle hizmet söz-
leşmesinin sona erdiği ana kadar
doğacak olan borçlar"dan ortak-
ların sorumluluğunun doğabileceği
bir kurgudan söz edilemeyecektir.³⁹
Ancak düzenlemede belirtilen diğer
borçlardan ise ortakların kişisel so-
rumluluğu gündeme gelebilecektir.

3. Sorumluluğu Devam Eden Ortaklar

İşçiler açısından devreden şir-
ket ortaklarının müteselsil sorum-
luluğu kapsamında, sorumluluğu
devam eden ortaklar, yapısal de-
ğişiklik öncesi şirket borçlarından
sorumluluğu bulunan ortaklardır.

Sorumluluğu devam eden or-
taklar kapsamında kolektif şirket
veya komandit şirket ortaklarını bu
bölümde değerlendirmemiz yerinde
olacaktır.⁴⁰ Kolektif şirket ve ko-
mandit şirket, şahıs şirketleri ara-
sında yer alır. Söz konusu şirket or-
takları, şirketin borçlarından dolayı,
kişisel malvarlığı ile sorumludurlar.

Kolektif şirket ortaklarının şir-
ket borçlarından dolayı kişisel so-
rumluluğuna ilişkin bir tespit yaptığ-
ımızda, TTK. m.236/1'de, kolektif
şirket ortaklarının, şirketin borç
ve taahhütlerinden dolayı müte-
selsilen ve bütün malvarlıkları ile
sorumlu olduğu sonucuna varmak-
tayız. Hatta mevcut kolektif şir-
ket ortaklarının sorumluluğunda

olan borç ve taahhütler, yeni or-
tak olarak şirkete giren kişileri de
kapsamaktadır. Diğer bir ifade ile
şirkete yeni giren ortak için, bu so-
rumluluk rejimi geriye etkili olarak
uygulanmaktadır (TTK m.236/2).
Söz konusu şirket borçlarından, bi-
rinci derecede şirket sorumludur
(TTK. m.237/1-birinci cümle). An-
cak şirkete karşı yapılan icra takibi
semeresiz kalmış veya şirket her-
hangi bir sebeple sona ermiş ise,
yalnız ortak veya ortakla birlikte
şirket aleyhine dava açılabilir ve
takip yapılabilir (TTK. m.237/1-i-
kinci cümle). Dolayısıyla, ortakların
kişisel sorumluluğuna gidilebilmesi
için, öncelikle, şirkete başvurulma-
lıdır. Bu bağlamda, şirkete yöneltilen
icra takibi sonuçsuz kalmışsa
veya şirket son bulmuşsa, ikincil
sorumluluk kapsamında kollek-
tif şirket ortaklarının kişisel mal-
varlığına başvurulacaktır. Değinil-
mesi gereken istisnai bir durum ise,
kolektif şirket ortaklarının kişisel
malvarlığına ihtiyati haciz konula-
bileceği hususudur (TTK. m.237/2).

Komandit şirket ortaklarının
şirket borçlarından dolayı kişisel
sorumluluğuna ilişkin bir tespit
yaptığımızda, TTK. m.325 hükmü
gereğince, şirketin varlığı şirket
alacaklılarına yetmeyecek olursa,
komandite ortakların kişisel mal-
varlığı ile sorumlu olduğu sonucuna
varmaktayız. Diğer bir ifade ile, ko-
mandite ortaklar, şirketten alacak-

39- STREIFF/von KAENEL, ORR 333, N.19.

40- ALP, s.59; ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.160.

larını tahsil edemeyen alacaklılara karşı kişisel malvarlığı ile sorumludurlar. Komanditer ortakların şirket borçlarından sorumluluğu ise, komandit şirkete koyduğu veya koymayı taahhüt ettiği sermaye miktarı ile sınırlıdır. Ancak komanditer ortağın sınırlı sorumluluğunun istisnaları, TTK. m.320 ve devamında düzenleme altına alınmıştır.

Kooperatif ortaklarının borçlarından dolayı kişisel sorumluluğuna ilişkin bir tespit yaptığımızda,⁴¹ Kooperatifler Kanunu m.29 hükmü gereği, kooperatif ana sözleşmesi ile şirket borçlarından dolayı ortakların kişisel sorumlu olduğu hususunu kararlaştırmaları durumunda, kooperatif ortaklarının kişisel malvarlığı ile sorumluluğuna gidilebileceği sonucuna varmaktayız.⁴² Düzenleme uyarınca, kooperatif ortaklarının kişisel sorumluluğuna başvurulabilmesi için, iki şartın varlığına ihtiyaç vardır. Bunlardan biri, ortakların sorumluluğunun ana sözleşmede kararlaştırılmasıdır. İkinci şart ise, kooperatifin iflası veya diğer sebeplerle dağılmasına bağlı olarak, alacaklıların tatmin edilememesinin gerçekleşmesidir. Bu bağlamda, ortakların sorumluluğuna gidilebilmesi için, alacaklıların öncelikle, kooperatife başvurması gerekir.

Değinilmesi gereken bir diğer husus da, bir ticari işletme ile bir ti-

caret şirketinin birleşmesi veya bir ticari işletmenin tür değiştirmesi durumunda, ticari işletmenin ortaklarının kişisel sorumluluğunun kapsamının sınırlarıdır.

TTK. m.194/1'de bir ticari işletmenin, bir ticaret şirketiyle, onun tarafından devralınmak suretiyle birleşebileceği düzenleme altına alınmıştır. TTK. m.194/1 hükmünün TTK. m.158 hükmüne yollama yapmasıyla, ticari işletmenin ortaklarının, birleşme sonrasında ticari işletmenin borçlarından dolayı kişisel malvarlığına başvurulabileceği sonucuna varmaktayız. Ticari işletmenin bir adi şirket tarafından işletilmesinde de durum aynıdır.⁴³

TTK. m.194/2'de bir ticari işletmenin bir ticaret şirketine dönüşebileceği düzenleme altına alınmıştır. TTK. m.194/2 hükmünün TTK. m.190 hükmüne yollama yapmasıyla, TTK. m.190 hükmünün de ortakların kişisel sorumluluğuyla ilgili TTK. m.158'e yollama yapmasıyla, ticari işletmenin ortaklarının, tür değiştirme sonrasında ticari işletmenin borçlarından dolayı kişisel sorumluluğunun devam ettiği ve ortakların kişisel malvarlıklarına başvurulabileceği sonucuna varmaktayız.

4. Sorumluluğun Derecesi

TTK. m.158 ile TTK. m.178 hükümleri ve bu düzenlemelere yollama yapan diğer düzenlemeler, daha öncesinde mevcut olmayan

41- PULAŞLI, s.202; COŞTAN, s.225.

42- KRADOLFER, s.269.

43- TEKİNALP, s.1091.

yeni bir sorumluluk ihdas etmemektedir. Yapı değişikliği sonrasında devrolunan ve tür değiştiren şirket ortaklarının sorumluluğu, yapı değişikliğine gidilmeden önce mevcut olan kişisel sorumluluğunun devamı niteliğindedir.⁴⁴ Bu bağlamda, ortakların devam eden kişisel sorumlulukları, tıpkı yapı değişikliği öncesindeki gibi ikinci derece sorumluluktur. Farklı bir anlayışla, devralan veya yeni türdeki şirketle birlikte müteselsil sorumluluk olarak anlaşılmamalıdır. Eğer bir müteselsil sorumluluktan bahsedilecek olursa, bu, kişisel sorumluluğu devam eden ortaklar arasındaki müteselsil sorumluluk olarak anlaşılmalıdır.⁴⁵ Dolayısıyla, ortakların devam eden sorumluluğunda, yapı değişikliği öncesindeki şartlar geçerlidir.⁴⁶

5. Sorumluluğun Süresi

Alacaklılar veya işçiler açısından devreden şirket ortaklarının kişisel sorumluluğunun süresi kapsamında, birleşme, bölünme ve tür değiştirme kurumlarını ayrı ayrı değerlendirmek gerekir.

Birleşme kurumu açısından ortakların kişisel sorumluluk süresine ilişkin bir tespit yaptığımızda, TTK. m.158/2 hükmü gereği, devrolunan şirket borçlarından dolayı ortakların kişisel sorumluluğuna

ilişkin taleplerin, birleşme kararının ilanı tarihinden itibaren üç yıllık zamanaşımı süresine tabi olduğu sonucuna varmaktayız. Ancak devrolunan şirket alacaklıları, ilan tarihinden sonra muaccel hale gelirse, üç yıllık zamanaşımı süresi muacceliyet tarihinden itibaren işlemeye başlayacaktır (TTK. m.158/2).

Bölünme kurumu açısından ortakların kişisel sorumluluk süresine ilişkin bir tespit yaptığımızda, işçiler açısından TTK. m.178/6 hükmünün ortakların kişisel sorumluluğu ile ilgili herhangi bir zamanaşımı süresi öngörmediği sonucuna varmaktayız. Hatta bahsi geçen süre ile ilgili TTK. m.158'e herhangi bir yollamada dahi bulunmamıştır. Bu bağlamda, şirketin bölünme şeklinde yapısal değişikliğe gitmesi durumunda, devreden şirket ortakların kişisel sorumluluk süreleri tartışmalıdır. Bir görüşe göre, ortakların kişisel sorumluluklarının bu konuda özel bir zamanaşımı süresi söz konusu olmadığı için devam edeceği ve bu durumun alacaklılar ve işçiler için bir güvence oluşturduğu ileri sürülmüştür. Diğer bir görüşe göre, TTK. m.158/2'nin kıyasen uygulanması gerektiği ve yapı değişikliği kararının ilanından veya alacak daha sonra muaccel olmuş ise muacceliyet tarihinden itibaren üç yıllık zamanaşımı süresinin burada da uygulanabileceği

44- COŞTAN, s.225-226.

45- PULAŞLI, s.262-263.

46- COŞTAN, s.225-226; ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.162.

savunulmaktadır.⁴⁷ Kanaatimizce TTK. m.177 hükmünün ortakların kişisel sorumluluklarıyla ilgili TTK. m.158'e yollama yapmasıyla, TTK. m.158/2 hükmü gereği, devrolunan şirket borçlarından dolayı ortakların kişisel sorumluluğuna ilişkin taleplerin, bölünme kararının ilanı tarihinden itibaren üç yıllık zamanaşımı süresine tabi olduğu sonucuna varılabilir.

Tür değiştirme kurumu açısından ortakların kişisel sorumluluk süresine ilişkin bir tespit yaptığımızda, TTK. m.190 hükmünün ortaklarının kişisel sorumluluklarına ilişkin TTK. m.158'e yollama yapmasıyla, TTK. m.158/2 hükmü gereği, tür değiştiren şirket borçlarından dolayı ortakların kişisel sorumluluğuna ilişkin taleplerin, tür değiştirme kararının ilanı tarihinden itibaren üç yıllık zamanaşımı süresine tabi olduğu sonucuna varılmaktadır.

SONUÇ

Çalışmamız kapsamında ticari şirketlerin birleşme, bölünme ve tür değiştirme şeklinde yapı değişikliğine uğramasına bağlı olarak, iş sözleşmelerinin yeni işverene geçişi kapsamında, devreden şirket bünyesinde 4857 sayılı İş Kanunu çerçevesinde çalışan işçilere kanun koyucu tarafından tanınan teminat talep etme hakkı irdelenmiştir. TTK. m.178/5 hükmü bağlamında tespit-

lerde bulunulmuştur. Bu kapsamda, TTK. m.178/5'in uygulama alanının sınırları tayin edilmiştir. Öğretideki farklı görüşler çerçevesinde, teminat talebinde bulunabilecek işçilerin kimler olduğu hususu tespit edilmiştir. TTK. m.178/5'te teminat talebine ilişkin usul belirtilmediği için oluşan belirsizliğin giderilmesi, TTK. m.157 ve TTK. m.174 hükümleri çerçevesinde sağlanmaya çalışılmıştır. Teminat altına alma yükümlülüğünü ortadan kaldıran hallerin bulunup bulunmadığı hususunda tespitite bulunulmuştur. Teminatı türü bakımından, kanunda bir düzenleme bulunmaması dolayısıyla, öğretide ileri sürülen görüşler çerçevesinde bir değerlendirmede bulunulmuştur. Bu kapsamda, aynı ve şahsi hakların, taşınır ve taşınmazlar üzerindeki rehin haklarının, üçüncü kişilere ait malvarlıkları üzerindeki aynı teminatların, ödeme gücü olan üçüncü kişilerin garanti ve kefaletlerinin teminat olarak gösterilebileceği sonucuna varılmıştır. Teminat gösterme yükümlülüğünün ihlali konusundaki belirsizliğin giderilmesi açısından, icra veya dava yoluna başvurularak söz konusu yükümlülüğe aykırı hareketlerin doğurmuş olduğu olumsuz sonucun bertaraf edilebileceği sonucuna varılmıştır.

Yine çalışmamız kapsamında şirket çalışanlarının, devreden şirket işvereninden olan alacaklardan dolayı, devralan şirket işverenin mütteselsil sorumluluğu konusu ir-

delenmiştir. Bu kapsamda, devreden şirket işvereni ile devralan şirket işvereni arasındaki müteselsil sorumluluk hükümleri kapsamında tespitlerde bulunulmuştur. TTK. m.178/3 hükmü bağlamında tespitlerde bulunulmuştur. Birleşme, bölünme ve tür değiştirme şeklindeki yapı değişiklikleri açısından TTK. m.178/3'ün uygulama alanının sınırları tayin edilmiştir. Bu bağlamda birleşme, tür değiştirme ve tam bölünmede TTK. m.173/3'ün uygulama alanı bulunmamakta, sadece kısmi bölünme durumunda TTK. m.173/3 hükmü uygulama alanı bulmaktadır. Yine TTK. m.178/3'de düzenlenen müteselsil sorumluluğun kapsamı ve süresi konusunda tespitte bulunulmuştur.

Yine bu kapsamda, işçiler açısından devreden şirket ortakları arasındaki sorumluluk hükümleri kapsamında tespitlerde bulunulmuştur. TTK. m.178/6 hükmü bağlamında tespitlerde bulunulmuştur. Birleşme, bölünme ve tür değiştirme şeklindeki yapı değişiklikleri açısından TTK. m.178/6 hükmü ve bu hükümle ilgili düzenlemeler kapsamında işçiler açısından devreden şirket ortaklarının sorumluluğunun uygulama alanının sınırları tayin edilmiştir. Yine TTK. m.178/6'da

düzenlenen sorumluluğu devam eden ortakların kimler olduğu, bu ortakların sorumluluğun kapsamı ve süresi konusunda tespitte bulunulmuştur.

Tüm bu değerlendirmeler ışığında ifade edebiliriz ki; 6012 sayılı Türk Ticaret Kanunu'ndaki işyerinin devri, işçilerin iş sözleşmelerinin geçişi ve 4857 sayılı İş Kanunu'nda bulunmamakla birlikte, Ticaret Kanunu'nda işçilere tanınan haklara ilişkin bahsi geçen düzenlemeler, işçi lehine pozitif düzenlemelerdir. Diğer bir deyişle; işçiye tanınan işyeri devrine itiraz hakkı, teminat talep etme hakkı ve işçinin alacakları dolayısıyla lehine tanınan müteselsil sorumluluğa ilişkin bir takım haklar, 4857 sayılı İş Kanunu'nda yer almamakla birlikte, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile hukuk düzenimizdeki yerini almıştır. Ayrıca olması gereken hukuk bakımından, Özkaraca'nın görüşlerinin yerindeliğini ifade etmek gerekir.⁴⁸ Zira, katıldığımız görüşe göre; işyeri devri ve bu bağlamda işçiye tanınan bir takım hakların yasa koyucunun yapacağı bir düzenleme ile tek bir çatı altında 4857 sayılı İş Kanunu'nda yer alması, hukuk sistemi açısından daha yerinde bir düzenleme olacaktır.

48- ÖZKARACA, Yapı Değişiklikleri, s.172.

KAYNAKÇA

- AKYİĞİT, Ercan : İş Kanunu Şerhi, C.1, 2. Baskı, Ankara 2006.
- ALBAYRAK ZİNCİRLİOĞLU, Candan : *"İşyerinin Devrinde Türk Ticaret Kanunu ile İş Kanunu Hükümlerinin İş İlişkilerine Etkisi"*, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Y.2014, S.114, s.11-48.
- ALP, Mustafa : *"Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Bölünme, Birleşme ve Tür Değiştirme-nin İş İlişkilerine Etkisi (TTK 178; 158; 190)"*, Çalışma ve Toplum, Ekonomi ve Hukuk Dergisi, Y.2012, S.32, s.51-74.
- ALPAGUT, Gülsevil : İşyerinin Devri ve İş Sözleşmesini Fesih Hakkı, İstanbul 2010.
- ASTARLI, Muhittin : *"Karşılaştırmalı Hukukta ve Türk Hukukunda İşyeri Devrinde İşçinin İş İlişkisinin Devralan İşverene Geçişine İtiraz Hakkı"*, Çalışma ve Toplum, Ekonomi ve Hukuk Dergisi, Y.2013, S.36, s.69-105.ÇELİK, Nuri NURŞEN Caniklioğlu/
- CANBOLAT, Talat , : İş Hukuk Dersleri, 28. Bası, İstanbul 2015.
- ÇOŞTAN, Hülya : Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme Kararları, Ankara 2013.
- EKMEKÇİ, Ömer : *"Şirketin Bölünmesi, Birleşmesi ve Tür Değiştirmesinin İş İlişkilerine Etkisi İş Kanunu/Türk Borçlar Kanunu-Türk Ticaret Kanunu Çelişkisi"*, Sicil İş Huku-ku Dergisi, Y.2011, S.24, s.154-159.
- GÜNDOĞDU, Gökmen/ KAPLAN, Hasan Ali : *"Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Bölün-menin İş İlişkilerine Etkisi"*, Prof. Dr. Tankut Centel'e Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul 2011.
- KRADOLFER, D. A., -Der Betriebsübergang-Auswirkungen auf das Individuarbeits-ver-haeltnis, Zürich 2008.
- MOLLAMAHMUTOĞLU, Hamdi/ASTARLI, Muhittin : İş Hukuku, 5.Baskı, Ankara 2012.
- ÖZKARACA, Ercüment : İşyeri Devrinin İş Sözleşmelerine Etkisi ve İşverenlerin Hukuki Sorumluluğu, İstanbul 2008 (İşyeri Devri).
- ÖZKARACA, Ercüment : *"6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Şirketlerin Birleşmesi Bölünmesi ve Tür Değiştirmesinin İş Hukukuna Etkileri"*, İş Hukukunda Güncel So-runlar (2), Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Seminer-25 Mayıs 2012. İstanbul 2012, s.103-172 (Yapı Değişiklikleri).
- SENYEN KAPLAN, E. Tuncay : *"İşyeri Devrinin, Türk Ticaret Kanunu m.178 ve İş Kanunu m.6 Hükümleri Çerçevesinde İş İlişkilerine Etkisi"*, Sicil İş Hukuku Dergisi, Y.2013, S.29, s.24-39.
- STREİFF, U./ VON KAENEL, A., : Arbeitsvertrag, Praxiskommentar zu Art. 319-362 Or, 6.Auflage, Zürich/Basel/Genf, 2005, OR 333, N.11.
- SÜZEK, Sarper : İş Hukuku, 9.Baskı, İstanbul 2013.
- TEKİNALP, Ünal : *"Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Sosyal Plan"*, İş Dünyası ve Hukuk, Prof. Dr. Tankut Centel'e Armağan, İstanbul 2011.
- TUNÇOMAĞ, Kenan/ CENTEL, Tankut : İş Hukukunun Esasları, 6.Baskı, İstanbul 2013.